antares

BİLİM-KURGU,

ANTARES 7 Edebiyat ve Kültür Dergisi OCAK 1977

Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN

İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA

Sayısı 3,50,— TL. Üç sayılık abone 10,— TL.

Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

Bilim - Kurgu Üzerine

Sezar Erkin ERGİN

Aradan bir buçuk yıl geçtikten sonra yine beraberiz sevgili okuyucular. Bu süre içinde Antares yayınlanmadı ama bilim - kurgu ile ilgili çalışmalar yurt içinde ve dışında sürüp gitti. Bilim - kurgu birçok gazetede, dergide ve hatta TRT'de konuşuldu, tartışıldı. Bunların bazılarına katıldım, bazılarını da uzaktan izledim. Edindiğim izlenimler bana bilim - kurgu sözcüğünün çoğu zaman ne anlama geldiği ve neyi kastettiği bilinmeden kullanıldığını gösterdi. Kanımca, bu konuya artık ciddiyetle eğilmenin zamanı gelmiştir. Bilim - kurgunun, dizi filimlerle halkı oyalamaya yarayan bir uyutmaca, açıkgöz geçinen bazı yayımcıların vurgun ve kendi içdünyasına kapanmak isteyenlerin kaçış yolu olmadığını kanıtlamak zorundayız.

Peki ama, nedir bu bilim - kurgu denilen şey? Kuşkusuz sözcük hepimize bir şeyler anlatıyor; ama herkese aynı şeyi mi anlatıyor acaba? Hiç sanmıyorum. Oysa bilim - kurgunun savunulabilmesi için bir ortak anlayış, bir ortak görüş gerekli. Bu nedenle tanımlamalıyız onu önce. Kolay bir iş değil; çağdaş bilim - kurgunun doğduğu, geliştiği ülkelerde bile kesinlikle yapılamıyor bu henüz. Ama denemeye değer. İşte size bir örnek : **Bilim - kurgu, birtakım bilimsel ve teknik verilerin türetimine bağlı olarak tutarlı bir biçimde gelişen, yaşanmamış ve olası olayları betimleme sanatıdır.**

Bana bilim - kurguyu soranlara verdiğim yanıt bu. Şimdilik sizin eleştirileriniz ve görüşlerinize açık bir kişisel tanımlama önerisi sadece. İlerki sayılarda bu tanımlamaya nasıl ulaştığımı birlikte inceleyeceğiz. Bu arada kendi düşünce ve önerilerinizi bana yazarak bu konuda yardımcı olacağınıza inanıyorum. Mutlu, sağlıklı, neşe dolu yeni yıllar dileğiyle.

Bu sayıda çıkan yazı ve resimlerin yayın hakkı Antares dergisine aittir.

Zaman Devriyesi

Sezar Erkin ERGİN

İdris Ereten boylu boyunca uzandığı yerden karşıki dağ yamacına baktı. Yamacın dibindeki mağara ağzı, kara bir leke biçiminde görünüyordu. Mağara girişinin önü, ellerinde yay ve kılıç olan yarı çıplak adamlarla çevrilmişti. Çevreyi dikkatle kolaçan ediyor ve mağaranın önünden kuş uçurmuyorlardı.

İdris gizlendiği çukura iyice sindi; zira mağaranın girişinde şimdi başka adamlar belirmişti. Mağaradan çıkan grup, silâhlı bekçilere doğru ilerledi. Önderleri olduğu anlaşılan bir adam elini kolunu sallayarak çevresindekilere birtakım komutlar verdi. Ardından hepsi birlikte, mağara ağzının iki yanından yukarı, yamaca tırmanmaya başladılar.

İdris başını biraz kaldırıp bakınca, mağaranın otuz kırk metre yukarısında bir düzlük gördü. Bu ufak düzlüğün üzerinde, dağın üst bölümlerinden kopup gelmiş sayısız irili ufaklı kaya parçası yer almaktaydı. Adamlar şu anda bu düzlüğe doğru tırmanmaktaydılar. İdris, onların amacını anlar gibi oldu. Nitekim az sonra düzlüğe ulaşanlar üçer beşer gruplara ayrılıp kayalara yapışınca, düşüncesinde yanılmamış olduğunu gördü. Artık geriye, işin sonunu beklemek kalıyordu. İdris ilk kaya parçalarının teker teker, beraberlerinde taş ve toprakları sürükleyerek aşağı yuvarlanışını izledi. Mağaranın önü şimdi tamusal bir görünümdeydi. İki dakika sonra İdris kalın bir toz bulutundan başka bir şey göremez oldu. Sadece kulağına gelen gümbürtüler, kayaların halâ yuvarlanmakta olduğunu gösteriyordu. Gürültüler bir süre daha devam etti; sonunda o da kesildi ve geriye büyük bir toz bulutu kaldı.

İdris dakikalarca toz bulutunun inmesini bekledi. Tozlar dağıldığında gözlerinin önüne serilen görünüm karşısında dayanamayıp,

Ankara'da iki kişilik bilim-kurgu sever aile kiralık daire arıyor. Tel : 27 24 56

— Vay canına, diye söylendi. Dinamit bile bu kadar temiz iş göremezdi, doğrusu!

Gerçekten ortada mağaradan en ufak bir iz kalmamıştı; mağaranın bulunduğu yerde şimdi koskoca bir taş toprak yığını yükselmekteydi. İdris bakışlarını bu moloz yığınından ayırıp yukarı baktığında bu işi becerenlerin yamaçtan aşağı indiklerini gördü. Adamlar moloz yığını önünde bir iki gidip geldiler. Belli ki yaptıkları işten emin olmak istiyorlardı. İdris az sonra onların arkalarına bakmaksızın güneye doğru uzaklaştıklarını gördü. Adamlar geri döndüklerine göre artık rahat bir soluk almanın zamanı gelmişti.

İdris alnında biriken terleri elinin tersiyle sildi; saatlerdir ensesinde boza pişiren güneş batmıştı, çok şükür. Öte yandan kendisini keskin gözlü gözcülerden saklayan da güneş olmuştu. Eğer güneşi arkasına olarak onların işini zorlaştırmamış olsaydı, şu anda dağın tepesinde süzülen akbabaları kuşbilimcileri kıskandıracak ölçüde yakından tanıma fırsatı verebilirlerdi kendisine. Belki de onu leş kargalarının kursağına göndermek yerine, mağaranın içinde gömülü kalan altın süslerin ve mücevherlerin başına bekçi yaparlardı, kim bilir. İkisi arasında sonuç bakımından hiç bir ayrıcalık yoktu aslında. Zira o zaman da mağaranın sonsuza dek kapalı kalma olasılığı vardı. Oysa görevini başarmış olduğuna göre bunun böyle olmayacağı belliydi artık. Evet, kendisi bir zaman devriyesi olarak olanaksız görünen bir işin üstesinden gelmiş, bin yıl yerini kimsenin öğrenememiş olduğu Aztek Kralı Teazumon'un gömüsünü bulmuştu. Geriye sadece, yaşadığı zaman olan 2444 yılına dönüp kazıbilimcilere gördüklerini rapor etmek kalıyordu. Bunun için de fazla beklemesine gerek yoktu; en geç bir saat sonra zaman makinesi yardımı ile Azteklerin yaşadığı 15. yüzyıldan 25. yüzyıla dönmüş olacaktı. Bu, zaman devriyesi İdris Ereten için günlük bir işti. Kendisi gibi, Zaman Denetim Bölümünde görevli yüzlerce meslektaşı, bir an içinde yüzyıllar aşmayı olağan sayarlardı. Bu işin tek tatsız yanı, zaman içinde

gezinen kişilerin omuzlarına çok büyük bir sorumluluk yüklenmiş olması idi. Zaman devriyelerinin hiç bir eyleme girişmeden gözlemci olmakla yetinmeleri gerekiyordu. Tersine bir davranış, örneğin bir olayın akışını değiştirmek, zincirleme bir tepki ile tüm geçmişi altüst etmek ve sonuç olarak da kendi yaşadığı dünyayı yok etmek demekti. Zira bu takdirde kendi zamanını oluşturan dünya yerine, bambaşka insanların bambaşka uygarlıkların yer aldığı yeni bir dünya ortaya çıkacaktı. Gidip Kristof Kolomb'u genç yaşında öldürmek Amerika'nın keşfini yüzyıllarca geciktirebilir, hatta belki Aztekler ya da başka bir Amerikan budununun Avrupa'yı keşfetmesine yol açabilirdi, örneğin. Buna benzer nice örnekler verilebilirdi. İşte bu gibi durumların ortaya çıkmaması için bir zaman devriyesinin olaylara karışmaması, başkalarının ilgisini çekmeyecek bir tutum izlemesi gerekiyordu. Dikkati üstlerine çekmemek için zaman devriyeleri büyük titizlik gösterir, yolculuğa çıkmadan önce gidecekleri yer ve zamanın fiziksel ve beşerî durumunu ayrıntıları ile incelerlerdi. Konuşulan dili bilmek, örf ve gelenekleri öğrenmek zorunlu idi. Çoğu zaman bunlar da yeterli olmadığından, yolculuğa çıkarken eski devirlerin oyuncularına parmak ısırtacak makyajlar yapmak ve en olmaz kılıklara bürünmek kaçınılmaz oluyordu. İdris de bu yüzden şimdi bir Aztek gibi giyinmişti. Altında kaba bir kumaştan dokunmuş, dizlerini yarısına kadar örten belden yukarısını açıkta bırakan bir giysi, başında önüne rengârenk tüylerin tutturulmuş olduğu bir bant, sağ kolunda da omuzuna yakın bir yerde duran altın bir bilezik bulunuyordu. Üstündekilerin hepsi bundan ibaret olduğu halde, bu bile gündüzün kavurucu sıcağında ona fazla gelmişti.

İdris yarım saatten fazla bir zamandır yaslanıp oturmuş olduğu kayadan sırtını ayırdı ve doğruldu. Akşam serinliği artık kendini iyice duyurmaya başlamıştı. Kollarını uğuşturarak gözlerini karanlığa dikti. Vakit nerdeyse tamamdı. Kendi zamanında, Seras kentindeki Zaman Denetim Binasında onu döndür-

mek üzere girişilen hazırlıklar bitmiş olmalıydı şu anda. Gerçekten de yolculuğun başlamak üzere olduğunu belirten hafif bir ürperti tüm bedenini kapladı. İnsan yolculuk başlarken böyle bir ürperti duyuyor ve o anda kendisini zaman makinelerinin biri önünde buluveriyordu. Bu kez de aynı olay yinelenmek üzereydi. Fakat, hayır!.. İdris birden korkunç bir sıcak dalgasının tenini dağladığını, gözlerinin önünde şimşekler çaktığını hissetti. Ve daha ne olduğunu düşünmeye zaman kalmadan bilmediği bir evrene doğru yuvarlandı, yuvarlandı, yuvarlandı... ta ki bu duygu da yitene kadar.

İdris Ereten kendine gelip gözlerini yeniden açtığında, önce hiç bir şey göremedi. Ortalık kapkaranlıktı. Gözlerini karanlığa alıştırıncaya dek bir süre yattığı yerde kımıldamadan bekledi. Bu sırada ilk kez olarak havanın alışılmamış bir derecede soğuk olduğunu farketti. Soğuktan ve hareketsizlikten uyuşmuş bacakları üzerinde güçlükle doğruldu. Elleri içgüdüsel bir davranışla gerçekte var olmayan bir tutanağa doğru uzandı. Dengesini yitirmemek için iki büklüm olarak ellerini dizlerine dayadı. İkinci kez doğrulduğunda, artık tüm bedeni soğuktan tir tir titriyordu. Başını kaldırıp gökyüzüne baktığında birkaç yıldızın soluk bir biçimde parladığını gördü. Ay ise görünürlerde yoktu. O anda aklına nerde olduğu sorusu takıldı. Ama hayır, önemli olan nerde olduğu değil, hangi tarihte olduğu idi. Kendi zamanına dönmüş olamazdı. Bunu akıldan geçirmek bile yersizdi. Kendinden geçmeden önce olanları belleğinde canlandırmaya çalıştı. Tüm bunların tek bir açıklaması vardı: Zaman makinesi çalışırken arızalanmış ve onu bilinmeyen bir zamana fırlatıp atmıştı. İdris'in bildiği kadarı, böyle bir şey ilk kez oluyordu. Gerçi daha önce de arızalar ortaya çıkmıştı; fakat hepsi makineler çalıştırılmadan önce zamanında farkedilmiş ve giderilmişti. Bu kez ise durum bambaşkaydı. İdris bu sorun üzerinde kafa patlatmanın bir işe yaramıyacağını anladı; olan olmuştu bir kez. Şimdi ne yapacağına karar vermesi gerekiyordu. Yanında erzak namına hiç bir şey yoktu. Buna

göre ilk iş olarak kendisine yiyecek ve içecek bulmaliydı. Yeni bir umutla çevreye göz gezdirdi. Fakat yıldızların loş bir biçimde aydınlattığı gece karanlığında insanların varlığını gösteren en ufak bir ışığa dahi rastlayamadı. Gözünün gördüğü kadarı, yarı çöl bir arazinin ortasında bulunuyordu. Biraz gerisinde Teazumon'un gömüsünü saklayan dağ yamacının karanlık silueti yer almaktaydı. Acaba hâlâ Aztekler devrinde miydi? Yoksa.. Çıplak kollarını oğuşturarak ısınmaya çalıştı; sonra ısınmak için yürümenin daha elverişli olacağını düşündü. Yürüyecekti, ama nereye? Kafasını salladı; nereye gideceğini düşünmenin sırası değildi şimdi. Daha fazla zaman yitirmeden soğuktan uyuşmuş bacaklarını canlandırmak için hızlı hızlı yürümeye koyuldu. Bu arada yolu üzerindeki sivri taşlardan ve çalılardan mümkün mertebe korunmağa uğraşıyordu.

Aşağı yukarı yarım saatlik bir yürüyüşten sonra biraz soluk almak üzere durdu. O anda yürüyüşü sırasında hiç bir yön tutmamış olduğu geldi aklına. Halbuki, belli bir yöne yürümesi daha doğru olurdu. Bu düşünceyle çevrede yön belirlemeye yarayacak bir şeyler aramaya koyuldu. Birden uzakta hafif bir pırıltı görür gibi oldu. Daha dikkatli bakınca bunun bir iki mil ötede akan ufak bir ırmak olduğunu farketti. Yeni bir gayretle ırmağa doğru ilerlemeğe başladı.

Kıyıya ulaştığında hemen oracıkta diz çökerek ellerini ırmağın buz gibi sularına daldırdı. Susuzluğunu giderdikten sonra kendini kıyıdaki otlar üzerine bıraktı.

Eğer yürüyüşü sırasında ırmak kıyısını izlerse bir köy ya da en azından bir balıkçıya rastlaması olasılığı vardı. O zaman hem yiyecek derdi ortadan kalkmış olacaktı, hem de...

Bir kişneme sesi! İdris derhal doğruldu ve kulak kabarttı. Yanılmıyordu, ses bir at kişnemesi idi ve ırmağın yukarı kısmından gelmişti. Kısa bir duraksamadan sonra sessiz ve güvenli adımlarla sesin geldiği yöne doğru sokuldu. Rüzgâr ırmağın akış yönünden esiyordu; bu durumda at onun kokusunu alamazdı.

Sezdirmeden atın yanına yaklaştı ve o anda yerde battaniyelere sarılmış uyuyan adamı farketti. İdris Ereten adamı görür görmez hangi devre düştüğünü anladı. Adamın başı altında bir eyer, ayaklarında mahmuzlu çizmeler, yüzünde ise geniş kenarlı bir şapka bulunuyordu; tipik bir kovboy giysisi... Demek ki büyük bir olasılıkla 19. yüzyılda idi şimdi. Aynı anda gözleri eyerin yanında duran tabancaya takıldı; bir revolver. İlk kez olarak yanında silâh taşımadığını farketti.

Yapılacak tek şey vardı; yavaşça adamın başucuna yaklaştı. Tam elini uzatırken hiç ummadığı bir şey oldu. Yanı başında duran at varlığından ürkerek tiz bir sesle kişnemeye koyulmuştu. Bir an şaşıran İdris altındaki adamın kıpırdandığını ve daha yüzündeki şapkayı kaldırmadan bir elinin hızla tabancaya uzandığını gördü.

(Devam edecek)

● BİLİM — KURGU DÜNYASINDAN

★ Yurdumuzda 1975 - 1976 nın sinema açısından en büyük olayı kuşkusuz SSCB yapımı b - k filmi «Solaris»'in sinemateklerimizde gösterilmesiydi. İstanbul Sinematek Derneğinin düzenlediği 2001 ve Solaris konulu açık oturum ise ilgi gördü ve basında yankı uyandırdı. Aralık 1975'de İtalyan Kültür Merkezi aracılığı ile gösterilen bir İtalyan filmi «La Ragazza Di Latta» (Teneke Kız) ise b - k sinemasının başarılı bir başka örneği idi. 1976'da «Mechagodzilla» (Godzilla), «Godzilla v.s. Megalon» (Dünyayı Titreten Canavar) gibi Japon filimleri kıyı köşe sinemalarında seyirci toplarken, büyük iddialarla getirilen «The Land That Time Forgot» (Tanrıların Dehşeti) filminin Japon filimlerinden pek de bir ayrıcalığı olmadığı ortaya çıktı. Yine Aralık 1976'da Türk - İngiliz Kültür Derneğinin 1970 yapımı 56 dakikalık «Junket 89» adlı bilim - kurgusal bir çocuk filmini Ankara'da göstermesi ve aynı yıl yerli yapım bir Frankeştayn filmi «Sevimli Frankeştayn»'ın sinemalarda oynatılması b - k severlerden çok çocukları hoşnut eden sinema olaylarıydı.

Kaçak

Sönmez GÜVEN

Uzay gemisinde yalnız olmadığını fark ettiğinde, kırmızı gezegene inmek üzere son hazırlıklarını yapmaktaydı.

Önündeki kontrol tablosunun ışıkları yüzünde dalgalanıyordu. Hafif eğimli ve rahat koltuğuna oturmuştu. Koltuk, otomatik araçlar yardımıyla aşağı yukarı vücudunun şeklini almıştı ve ona büyük bir rahatlık veriyordu. Az ilerisindeki pencereden gezegenin büyük bir kısmı ağır ağır geçmekte idi. Açık kiremit rengindeydi. İrili ufaklı kraterler kara lekeler oluşturmuşlardı.

Dünya ile iniş öncesi konuşmalarını yaparken, depo kısmından gelen gürültüyü duydu. Makinelerin çıkarabileceği bir ses değildi bu. Yere düşen madenî bir cismin yüzünden olabilirdi ancak. Gemi hiç sallantı yapmadığına göre düşen olmaması gerekirdi. Yapsa bile yine imkânsızdı, çünkü bütün araçlar yerlerine sıkıca tutturulmuşlardı. Bir an, çok saçma bir fikirle, depo kapısının açılmasını ve hiç görmediği, duymadığı bir yaratığın antenlerini kımıldata kımıldata dışarı süzülmesini bekledi. Sonra kendi kendine hafifçe güldü. Kontrol tablosundaki kırmızı düğmeyi çevirdi.

— Dikkat, dünya... Birkaç dakika için bağlantıyı keseceğim... Tamam...

— Bildiri alındı... Tamam...

Kendisini koltuğa bağlayan kemerleri acele acele çözdü. Elinin çok hafif bir hareketiyle yukarı doğru yükseldi ve vücudunu kımıldatarak kapı yönünde uçtu. Yavaş da olsa, çarpmanın şiddetiyle geri dönmemek için kapının kulpunu yakaladı. Çevirdi, içeri girdi. Deponun ortasında tavandan uzanan çubuğu yakalayarak durdu. Etrafına bir göz gezdirdi. İçerideki tek

canlı, birkaç kobay dışında, kendisiydi. O sırada yerdeki kutuyu gördü. Kutuyu duvardaki gözüne bağlı tutan bağlar çözülmüştü. Eline aldı. Açılmamış olduğunu gördü. Tekrar yerine koydu, bağladı. Etrafına son bir kez daha baktı. Gözleri kobaylara ilişti. Hayvanlar kafesin bir köşesine toplanmışlardı. Ama normaldi. Ondan korkmuş olacaklardı. Yönetim bölümüne geçti, kapıyı kapadı.

— Dikkat, dünya... Bağlantı kuruyorum... Tamam...

— Alındı... Tamam...

Otomatiği bağladı, gemiyi düşmeye bıraktı. Koltuğunu hafifçe döndürdü, arkasına yaslandı. Pencereden akan kahverengili kırmızılı gezegeni seyretmeye koyuldu. Geminin bir planör gibi akmasıyla beraber gezegen gittikçe büyüyor, görüş açısındaki bütün uzayı yavaş yavaş kaplıyordu. Kraterleri gayet açık olarak gördü. İrili ufaklı yüzlerce. Teker teker penceresinden geçiyorlardı... Gittikçe büyüyerek ve şekillenerek...

O sırada sesi yine duydu. Bu kez bir kapının hafifçe kapanmasından doğan sesi. Koltuğunu hızla döndürdü. Bu arada, yerinden fırlamamak için tutunuyordu. Baktı, depo dahil bütün kapılar kapalıydı. Duyduğu ses de bir kapanış sesiydi. Gözleri elinde olmadan depo kapısına takılmıştı. Kendini oraya doğru itti, depoya girdi. Her şey normaldi. Kafesler, kutular, tüpler tavandaki donuk ışığın altında bekleşiyorlardı. Duvarın sarı boyası lekesizdi. Geri döndü, yönetim bölümüne girdi.

Heyecanlanacağını tahmin etmişti ama bu kadarını ummamıştı. Halizinasyonların başladığına iyice inandı. Sakinleşmesi gerekliydi. Dünyayı aradı. Bir teskin edici hap için izin istedi. Verdiler. Hapı aldı, koltuğuna yerleşti. Kontrol tablolarına eğildi ve gözleri fal taşı gibi açıldı. Az sağındaki kalemin oynadığını görmüştü. Ağır ağır, korkak adımlarla gitti, kalemi eline aldı. Bir şeyler ummuştu kalemden, ısırmasını, kaçmasını ya da yok oluvermesini... Ama bunların hiç biri olmadı. Gözleri kalemin altında duran kağıda kaydı ve yazıyı gördü.

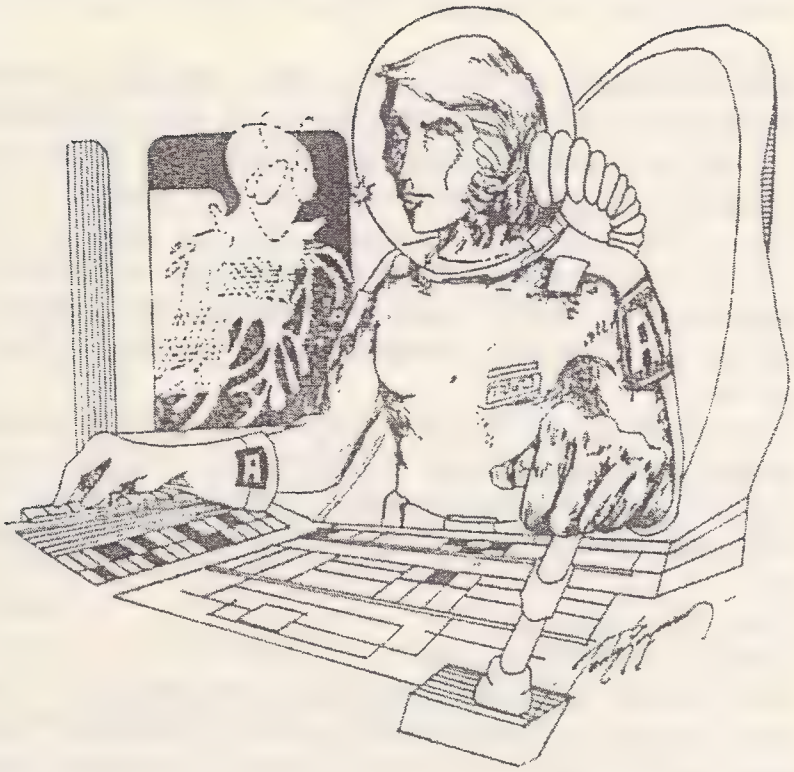

Bir iki çizgiydi bunlar. Daha hiç okul yüzü görmemiş bir çocuğun çizeceği çizgiler... Silikçe, bastırılmadan yazılmışlardı. Sanki onları yazanın kaleme bastırma gücü yokmuş gibi.

Aniden bir uyku basturmıştı. Birkaç kez esnedi. Miğdesi de bulanıyordu. Garip bir bıkkınlık duydu. Sanki, dünyadan bir geri dön emri gelse, her şeyden kurtulacak, olağana dönecekmiş sandı. Ne yapmak istiyordu acaba o şey, yaratık... Amacı ne idi? Ne yazmak istemişti? Kalemi önüne korkuyla attı, uzaklaştı. Elinde olmadan etrafına bakındı.

Dünyayı aramak, konuşmak, bir insan sesi duymak istedi. Ama kendi kendini engelledi. Boşuna telâşa vermemeliydi merkezi... Toparlanmalıydı... Bunun için yetiştirilmişti o... Olanları aklın-

dan çıkarmaya çalıştı. Çünkü durumu, önceden tasarlananlar dışında bir şey yapmaya el vermiyordu. Aniden dünyayı, evini düşlediğini fark etti, bıraktı. Dikkatini işine toplamaya çalıştı.

Kontrol tablosunda bir ışık yandı ve dikkat zili çalmaya başladı. Tabloya uzandı. Motoru otomatikten aldı. Dünya ile bağlantı kurdu. Artık gezegenin yüzeyi çok yakınında idi. Eli aletlerin üzerinde bir zaman oynadı. Sonra bıraktı. Geri yaslandı.

Uzay gemisi gezegenin atmosfersiz yüzeyinde kaydı. Önce ışıklı bir nokta iken sonra küçük bir küre, sonra bir silindir ve nihayet parlak, madenî, antenli garip bir araç halini aldı. Kayan bir yıldız gibi uçtu, uzaktaki krater tepelerinin ardında kayboldu.

Yere hafifçe kondu. Ayakları toprağa biraz gömüldü, sonra dengeye geldi. Gölgesi doğu yönünde uzandı. Etrafında çepeçevre içine konduğu dev kraterin zirveleri gözüküyordu. Üzerindeki antenler dışında her yanı tam bir durgunluk içinde idi.

— İniş bitti... Tamam...

— Alındı... Tebrikler... Tamam...

Daha bir sürü laf söyledi. Göstergelerden okuduklarını, pencereden gördüklerini, hislerini, her şeyi bıkıp usanmadan teker teker dünyaya iletti. Uzay merkezindeki dev elektronik beyin sözlerini kaydedip inceleme yaparken, binlerce kişiden oluşan bir gazeteci ordusu da kendi işlerine yarayacak, halkın hoşuna gidecek bölümleri bire bin katarak gazetelerine bildirdiler.

İlk yürüyüşünü yapmadan önce uyuması gerekti. Bütün bu olanlardan sonra uyuyabileceğini hiç sanmıyordu ama yine de koltuğuna gömüldü.

Birkaç dakika sonra uyumuştu.

Dünyadan verilen sinyalle uyandı. Kalktı, konuştu, hazırlıklarını tamamladı, esnedi ve uzay gemisinin ağır kapısını açtı. İçinden, gezegendeki ilk adımında söyleyeceği sözleri tekrarladı. Bunu ona dünyada ezberletmişlerdi. Merdiveni ağır ağır

dikkatlice indi. Biraz önce aklından geçenleri bu kez açıktan tekrarladı. Ve gezegenin kızıl topraklarında yürümeye başladı.

Geminin durumunu kontrol etti. Ayakların toprağa gömülme derecesini inceledi. Sonra içeri girdi. Birkaç aygıt aldı, tekrar indi. Aygıtları geminin biraz açığına yerleştirdi. Fotoğraf makinesini, televizyonları çalıştırdı. Dünyayı aradı. O ana kadar gördüklerini anlattı.

Güneşe baktı. Dünyadakinden daha küçüktü. Sanki dünyayı görecekmiş gibi gözlerini gökyüzünde dolaştırdı. Sonra tekrar işine döndü. Bu arada merkezdekilere espri yapmaya niyetlendi, vazgeçti.

Vakti doluyordu. Uzay gemisine doğru yürüdü. Yerdeki ayak izlerine baktı. İlk attığı adımı bozmak istemedi. Madenî merdivene hafifçe yan taraftan asıldı, tırmandı.

Arkasından doğru bir ses duyar gibi oldu. Bir öksürük sesi. Yavaş yavaş uzaklaşan bir ihtiyarın iniltisi. Döndü, baktı, bir şey göremedi.

Merdivenin son basamaklarını da çıktı. İçeri girdi, kapıyı kapattı. Gezegenden ayrılmadan önce biraz daha bekliyecekti. Üzerindeki giysileri değiştirdi. Bir şeyler yedi.

Dünyadan gelen emir üzerine hareket düğmesine elini attı.

Dönüş boyunca hiç bir gürültü ya da eşya onu rahatsız etmediler...

□

● BİLİM — KURGU DÜNYASINDAN

★ TV'de Uzay 1999 (Space 1999) dizisinin tamamı gösterildi ve altı ay sonra da Tatlı Sert (The Avengers) dizisi sona erdi. Öte yandan «Invasion of The Body Snatchers» adlı 1956 yapımı bir b-k filmini ekranlarda (Merihten Saldıranlar) adı altında izledik. «Astronot» ve «Son Çocuk» (The Last Child) adlı TV filimleri de beğenilen b-k filimleri arasında yer aldı.

★ 1976'nın ilginç olaylarından biri de TRT 2'de yayınlanan bir dizi radyo programı idi. Ender Salihoğlu tarafından hazırlanan «Uzay Çağı» adlı bu program bir kaç ay sürdü ve içinde zaman zaman bilim-kurguya da yer verildi.

Altı Milyonluk Adam

DEPREM (Doomsday and Counting)

Amerika'da bir süredir Altı Milyonluk Adam «Six Million Dollar Man» adı altında gösterilen TV dizi filmi sonunda ekranlarımıza da ulaştı. Biten Uzay Yolu ve Uzay 1999'dan sonra izlemeye başladığımız bu üçüncü bilim - kurgu dizi filmi, ilk filmi ile adının tersine pek sarsıcı gözükmedi. Olayların Steve Austin adlı yarı insan yarı robot (bionik) bir kişi çevresinde geliştiği dizinin bilim - kurgu açısından ekranlara pek fazla bir yenilik getirdiği de söylenemez. Daha çok bilim - kurguyu güncelleştirme, inandırıcı gösterme çabası egemen. Bilim - kurguya yabancı olanların takıldığı sivrilikler (!) giderilmiş; örneğin kahramanımız uzay gemisi yerine helikoptere biniyor, insan gibi davranan bilgisayarlar yerine bugün kendi eğitim ve çalışma merkezlerimizde bile kullandığımız türden «ilkel» bilgisayarlarla uğraşılıyor. Tüm bunlarla daha kolay yenilir yutulur duruma sokulmak istenmiş sanki. O kadar ki, Görevimiz Tehlike gibi bir ajan filmi gösteriliyor sanırsınız. Polisiye ve ajan filmleri izleyicisini de ekran başına çekebildiği düşünülürse, Amerika'daki başarısına şaşmamak gerek.

Deprem, bionik adam Steve Austin'le kendi kendini yok etmek üzere programlanmış bir bilgisayar arasındaki yarışı sergiliyor. Sürükleyici olmaktan öte bir özelliği yok. Bilim - kurgu meraklılarının ağzına bir parmak bal çalmak istercesine, arada sırada uzay programı, Mars yolculuğu tasarısı gibi sözler ediliyor o kadar.

BİR UÇAK KAZASI (Survival of the Fittest)

Dizinin ikinci filminde Steve Austin'in arkadaşı Oscar Goldman'ın öldürülmek istenişi olaylara konu edilmiş. Hiç bir gerekçe gösterilmeksizin siyasal nedenlere bağlanarak geçiştirilmek istenen bu durum izleyici oyalamaktan öteye gitmiyor. Yönetmen «neden», «niçin»i bir yana itip «nasıl» sorusu ile uğraşmış sadece. Film yine sürükleyici, ama bir yönetmenin tek kaygısı bu mu olmalı acaba?

KİTAPLIKTAN SEÇTİKLERİMİZ : ÖLMEZ ADAMLARIN EVİ
Güven Yayınevi — Meraklı Kitaplar Serisi — Nakleden : Hamdi Varoğlu — 1955 — 96 sayfa — 65 kuruş.

Ölmez Adamların Evi bugün kitapçılarda ender rastlanan eski bir yapıt. Yazarı verilmemiş, ancak kullanılan Fransızca adlardan bir Fransız ya da Belçikalının kaleminden çıkmış olduğu söylenebilir. Özetlenecek olursa, genç bir subayın, kendilerini ölmez adamlar diye tanıtan kişilerin eline düşmesi ve bunun sonucu anlatılıyor. Bu ölmez adamlar büyükbaba, baba ve oğuldan oluşan bir ailedir aslında. Üçü de çok yaşlı birer adam görünümündedir ve gerçekten yaş ortalamaları yüzün üstündedir. Buna karşın dinçtirler ve yaşlanma sürecini durdurarak bir tür ölmezlik kazanmışlardır. Ancak zaman zaman güçlerini tazelemek zorunda kalmakta ve bunu da genç ve sağlıklı kurbanları gizli evlerine çekerek gerçekleştirmektedirler. Hipnotize ettikleri bu tür kişilerin gençliğini bir aygıt yardımıyla kendi bedenlerine aktarmaktadırlar.

Kitap alışılan türde katıksız bir bilim - kurgu yapıtı değil. Ama bilim - kurguya olan yakınlığı da gözden kaçmıyor. Bu bakımdan Antares'in 2. sayısında sözü edilen «Atlantid»'le aynı düzeyde olduğu söylenebilir. Bir farkla ki, bugün bilim - kurgunun bir tanımı var elimizde. Buna bakarak bir değerlendirme yaptığımızda şu sonuçlarla karşılaşıyoruz : Kitabın okuyucuyu meraklandırmak ve hoşnut etmek amacıyla yazıldığı ve bu bakımdan olayları betimleme, yani anlatma sanatının bir ürünü olduğu ortada. Olayların yaşanmış olduğu izlenimi verilmeye çalışılmış, ama kanıtlamaya gidilmeden. H. G. Wells'in «Dünyalar Savaşı» ve Jules Verne'in «Arzın Merkezine Seyahat»inde olduğu gibi bir anlatı yolu bu sadece. Yoksa Daeniken'in kitaplarında olduğu gibi olaylara yaşanmış gözü ile bakılarak bir sav ortaya atma durumu yok. Olayların olasılık yönünden değeri hiç yok gibi. Buna karşın kullanılan yöntemlere az ve yetersiz de olsa bir bilimsellik kazandırma kaygısı var. Kitapta doğa güçlerini bir denetim altına sokma çabası sergileniyor. Kısaca toparlamak gerekirse, Ölmez Adamların Evi, çağdaş bilim - kurgunun gerisinde ama ona oldukça yakın bir yapıt olarak düşünülebilir.